

kasteel AMERONGEN

Welkom in Amerongen!

Vanaf de Groene Entree op de Burgwal kun je Amerongen en haar omgeving gaan ontdekken. Er zijn tal van wandelingen, fietspaden, mountainbikeroutes en een [bosboemel](#) voor als je niet meer zo mobiel bent.

Wandelen naar Kasteel Amerongen

Vanaf de Burgwal begint je wandeling van 15 minuten naar Kasteel Amerongen. Je kunt twee routes kiezen die even lang zijn (zie hieronder). De groene door de uiterwaarden en de rode door het oude dorpje.

Hieronder lees je verhalen die bij de Natuurroute (groen) te vertellen zijn.

Burgwal: Tabaksvelden en het Amerongse bos

Tot ongeveer 1940 behoorde de plek waar je nu staat bij Kasteel Amerongen en ook de bossen en de heuvels achter je. De bossen op de Amerongse Berg zijn vanaf het eind van de 18^e eeuw aangelegd door de eigenaren van het kasteel om er te kunnen jagen en

kasteel A M E R O N G E N

rijden. Daarvoor waren de heuvels bedekt met heide en zandverstuivingen. De bossen zijn nu in beheer van Het Utrechts Landschap en Staatsbosbeheer.

De parkeerplaats en de sportvelden waren vroeger in gebruik als tabaksvelden. De tabaksschuren herinneren daar nog aan. Tussen 1650 en 1950 werd hier snuif- en pijptabak verbouwd. In het oude dorp vind je het Tabaksteelmuseum waar uitleg gegeven wordt over de 300 jaar tabaksteelt in Amerongen.

Steek de weg over naar De Uitkijktoren

Vanaf dit uitzichtpunt heb je een prachtig weids zicht op de Bovenpolder, een Walhalla voor vogels, paarden, koeien, bevers, vossen en salamanders. Door de bijzondere ligging onderaan de Heuvelrug kwelt hier eeuwenoud water uit de ijstijd omhoog. Daardoor groeien hier zeer zeldzame planten die schoon water nodig hebben. De oude Rijnloop is hier deels hersteld. In de verte kun je Kasteel Amerongen zien liggen.

Onderlangs, Ijskelder en Galgenberg

Loop naar beneden en ga naar rechts. Dit is het randje van de Heuvelrug. Vroeger lag rechts van het pad de Ijskelder van het kasteel. In de winter werd ijs uit de bevroren kasteelgracht gezaagd en op een kar of slee hierheen gebracht. In de ijskelder kon het ijs tot ver in de zomer bewaard worden. Telkens werd er een stuk vanaf gehaald en naar het kasteel gebracht waar het in de 'ijskast' werd gelegd. Zo kon men consumptie-ijs maken en dranken koelen in de grote marmere wijnkoelers. In de receptenschriftjes van het kasteel staan ijsrecepten uit de 18^e eeuw.

Iets verderop, bovenaan de rand bij de weg is de oude Galgenberg. Hier stond vroeger een galg. Kasteel Amerongen was een Hoge Heerlijkheid. Dat betekent onder andere dat de kasteelheer het hoogste recht mocht spreken, zowel 'boetestreffelijcke saecken als Halssaecke'n', de galg dus. Voor zover bekend is dit nooit gebeurd.

Ossen weiden bij boerderij Zandvoort

Bij de oude boerderij ga je links het pad op. Deze boeren schuur heeft een muur uit de 16^e eeuw en is vermoedelijk onderdeel geweest van kasteel Lievendael. Boerderij Zandvoort ligt aan de oude zandweg die door de Romeinen werd gebruikt op weg naar het noord-westen. Deze Limes vormde de uiterste noordgrens van het grote Romeinse Rijk. Er zijn hier ook diverse helmen en zwaarden gevonden uit deze periode. Deze zijn te zien in het Stadsmuseum Rhenen.

De uiterwaarden links overstroomden in de winter waardoor de bodem gevoed wordt met rivierslik. Deze rijke graslanden werden sinds de 15^e eeuw in de zomer gebruikt om vee op te weiden. Margaretha Turnor (1613-1700), vrouwe van Amerongen, kocht jonge ossen in Denemarken die hierheen gedreven werden om ze vet te mesten op deze uiterwaarden.

Lievendael

Of op het eilandje links met de gracht er omheen ook echt kasteel Lievendael heeft bestaan is nog steeds niet zeker. Het kan ook zijn dat het kasteel rechts van het pad heeft bestaan. Vast staat wel dat hier ergens Kasteel Lievendael stond, een ridderhofstad uit de 15^e eeuw. In 1667 tekende Roeland Roghman deze plek met de kasteelruïne. Vlak daarna werd de ruïne gekocht door Godard Adriaan baron van Reede (1621-1691), vrijheer van Amerongen, heer van Ginkel, Elst en daarna ook Lievendael. De ruïne is rond 1675 afgebroken, misschien om de stenen te gebruiken voor de herbouw van het

kasteel A M E R O N G E N

verwoeste Kasteel Amerongen. Tot op de dag van vandaag is Lievendael in bezit van de nazaten van G.A. van Reede.

Dorp met de Andrieskerk

Rechts ligt, op het randje van de Heuvelrug, het oude dorp. Amerongen is veel ouder dan Kasteel Amerongen. Al in de 8e eeuw was hier een kerk met een dorpskern te vinden. De Andrieskerk staat hier sinds het eind van de 13^e eeuw. De toren werd in 1527 gebouwd, in een stijl die was afgeleid van de Utrechtse Domtoren. In kerk hangen vele prachtige rouwborden van kasteelheren en -vrouwen.

Het grote witte gebouw is Oranjestein, een herenhuis uit 1881 dat later dienst deed als hotel. Nu is het verdeeld in 6 appartementen.

Links naast Oranjestein ligt het Rentmeestershuis. Hier woonde de rentmeester van Kasteel Amerongen vanwaar hij de vele bezittingen van de kasteeleigenaren beheerde.

Kasteeldijk en duiventil

Dit dijkje is al eeuwen te zien op tekeningen van het kasteel. Omdat het kasteel in de uiterwaarden ligt kan het stijgende water enige tijd tegengehouden worden door deze dijk. Het waterpeil buitendijks mag echter niet meer dan 40 cm hoger worden dan binnendijks omdat dan de opwaartse druk te groot wordt en de zandplaat onder het kasteel weg kan spoelen. Vandaar dat de sluisjes in de dijk op elk moment bediend kunnen worden.

De dubbele gracht die om Kasteel Amerongen loopt dient als een dubbele verdediging. Er zwemmen veel grote karpers in de grachten die vroeger dienden als kasteelvoedsel en nu vooral het water helder houden. Ook watervogels, ijsvogels en vele bosvogels zoals groene spechten hebben hier hun thuis.

De lange zwarte kast boven het water aan de achtergevel van de paardenstallen is een enorme duiventil voor honderden duiven. Het houden van duiven was vroeger een 'heerlijk recht'. De duiven werden gehouden voor de zeer vruchtbare mest, voor o.a. de tabaksteelt, en voor het vlees.

Pomp

Loop naar rechts richting het dorp. Links op de hoek zie je een oude pomp. De initialen *MW* en *CR* staan voor Maria Wilhelmina en Cristina Reiniera van Reede. Voordat er sprake was van een pomp waren er in 1685 zeven waterputten in het dorp. De aanschaf van de pomp was duur dus de kasteelvrouwen besloten diverse pompen voor de dorpingen te laten installeren.

**Ga links de hoek om naar de ingang van Kasteel Amerongen.
Veel plezier met je bezoek!**

